

9. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

TAM İZLEME KİTABI

3. HAFTA

SÖZÜN İNCELİĞİ - SÖZÜN İNCELİĞİ - SÖZÜN İNCELİĞİ

ŞİİR BİLGİSİ - ŞİİR BİLGİSİ - ŞİİR BİLGİSİ

Adı :

Numara :

Doğru :

Yanlış :

Soyadı :

Sınıf :

Net :

ÖĞRENCİ NO

0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9

YANITLAR

01	A	B	C	D	E
02	A	B	C	D	E
03	A	B	C	D	E
04	A	B	C	D	E
05	A	B	C	D	E
06	A	B	C	D	E
07	A	B	C	D	E
08	A	B	C	D	E
09	A	B	C	D	E
10	A	B	C	D	E
11	A	B	C	D	E
12	A	B	C	D	E
13	A	B	C	D	E
14	A	B	C	D	E
15	A	B	C	D	E
16	A	B	C	D	E
17	A	B	C	D	E
18	A	B	C	D	E
19	A	B	C	D	E
20	A	B	C	D	E
21	A	B	C	D	E
22	A	B	C	D	E
23	A	B	C	D	E
24	A	B	C	D	E
25	A	B	C	D	E
26	A	B	C	D	E
27	A	B	C	D	E
28	A	B	C	D	E
29	A	B	C	D	E
30	A	B	C	D	E

Adı :

Soyadı :

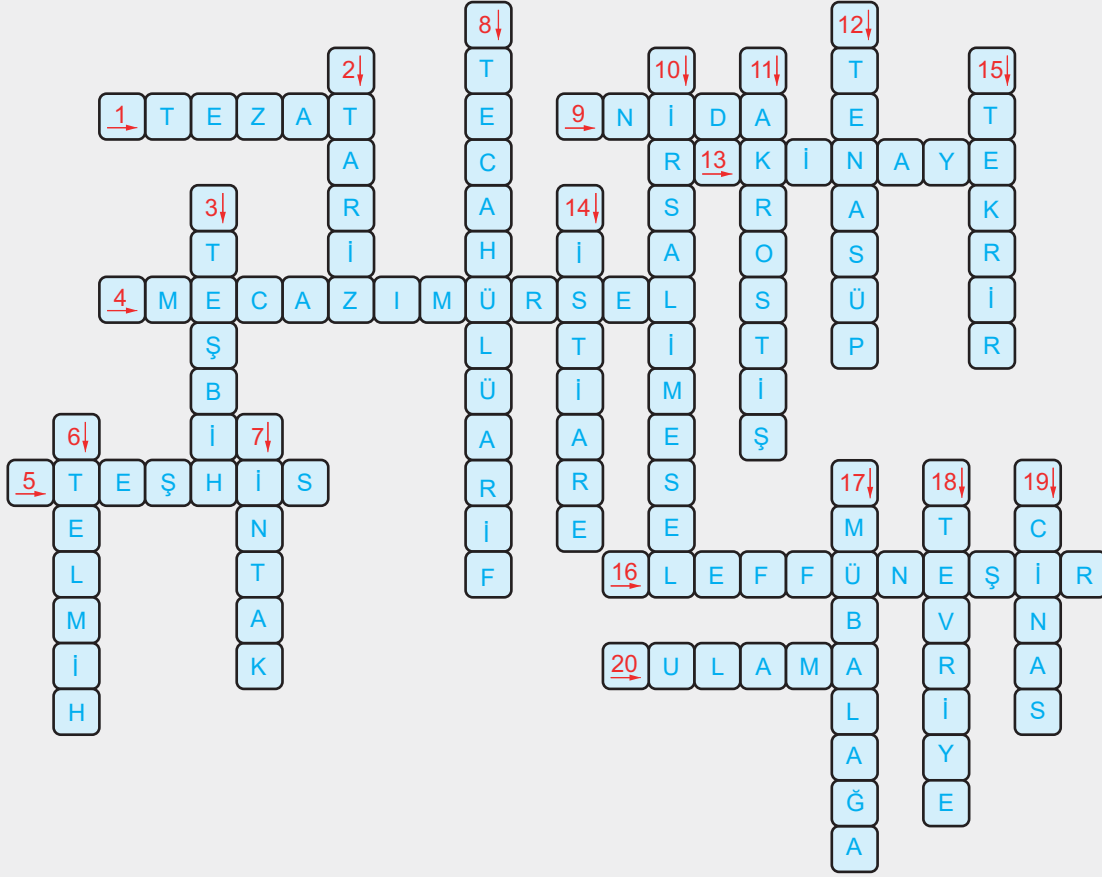
Tam Okul uygulamasını kullanarak optik formları okutabilir, sonuçlarınızı değerlendirebilir ve video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Aynı zamanda **Eğitim Vadisi Mobil** uygulamasını indirerek de video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Uygulamalarımızı **Google Play** veya **App Store**'dan indirebilirsiniz.

Etkinlik

1. Bir cümle ya da mısradaki karşıt anlamlı sözcüklerden hareketle iki zıt düşünceyi karşılaştırma.
2. Birini küçük düşürmek ve onunla alay etmek amacıyla söylenecek sözü, tam tersi olan bir sözle nükte yaparak anlatma.
3. Aralarında ortak yön bulunan iki şeyden nitelikçe zayıf olanı güçlü olana benzetme.
4. Bir sözü benzetme amacı gütmeyen başka bir sözün yerine kullanma.
5. İnsan dışındaki varlıklara insan özelliği verme.
6. Birçok kişi tarafından bilinen bir olaya, konuya, atasözüne ya da inanca işaret etme.
7. Kişileştirilen varlıklara, hayali yaratıklara söz söyletme, onları konuşurma.
8. Bilinen bir şeyi, sanatsal bir nükte ile bilmiyormuş veya başka bir türlü biliyormuş gibi gösterme.
9. İçinde bulunulan duygu ve heyecanları ünlemlerle ifade etme.
10. Bir düşünceyi, bir konu ile ilgili atasözü ya da özlü sözle anlatma.
11. Her dizenin ilk harfi yukarıdan aşağıya doğru okununca bir isim çıkacak şekilde şiir yazma.
12. Aralarında anlamca ilgi bulunan iki ya da daha çok sözcüğü bir arada kullanma.
13. Bir sözü hem gerçek hem de mecaz anlama gelecek şekilde kullanma.
14. Bir sözü benzetme amacı güderek başka bir sözün yerine kullanma.
15. Şiirde sözü veya kavramı anlatımı pekiştirmek amacıyla sık sık tekrar etme.
16. Bir söz veya beytin ilk bölümünde en az iki şeyi söyleyip sonra onlardan her biriyle ilgili benzerlik ve karşılıkları kullanma.
17. Sözün etkisini artırmak için bir konuyu, düşünceyi, varlığı ya da duyguyu olduğundan büyük ya da küçük gösterme.
18. Nükte yapmak amacıyla birçok anlamı olan bir sözcüğü uzak anlamını kastederek kullanma.
19. Yazılışları ve okunuşları aynı olup farklı varlık ve kavramları ve anlamları karşılayan sözcükleri bir arada kullanma.
20. Bir sözcüğün sonunda bulunan ünsüz harfi kendinden sonra gelen ve ünlüyle başlayan sözcüğe bitişik okuma.

1. ne şair kalmış ülkede ne şir
divanlar unutulmuş
mesneviler parça parça
ey şairlerin sultanı ey Bâkî
inanılmaz kafiyeler düşürüp yıldızlardan
(mef'ulü mef'ailü)
ruhunla söyleşirim.

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi yapılmıştır?

- A) Tenasüp B) Tekrir C) Cinaz
D) Leffüneşir E) Tevriye

2. Gün biter, sürü yatar ve sararan bir ayla,
Çoban hicranlarını basar bağrına yayla,
- Kuru bir yaprak gibi kalbini eline al
Diye hıçkırır kaval:

Bu dizelerde aşağıdaki açıklamalardan hangisine uygun bir edebî sanat vardır?

- A) İnsan dışındaki varlıklara insan özelliği kazandırıp konuşurma
B) Bir sözü benzetme amacı gütmeyen başka bir sözün yerine kullanma
C) Bir durumu olduğundan daha büyük ya da küçük gösterme
D) Bir sözü hem gerçek hem de mecaz anlama gelecek şekilde kullanma
E) Bir düşüncüyü, konu ile ilgili bir atasözü, deyim ya da tanınmış bir söz ile açıklama

3. Benden selâm olsun Koç Köroğlu'na,
Şimdi devir başka, zaman değişti.
Karga konar kır atların beline,
Arpa bulunmuyor, saman değişti.
Gayri ne Kenan var ne Demircioğlu,
Tarihe karıştı, Ayvaz'la Hoylu,
Herkes Bolu Bey'i, her taraf Bolu,
Yığıtlık kalmadı, insan değişti.

Bu dördüklerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi ağır basmaktadır?

- A) Mübalağa B) Telmih C) Cinaz
D) Kinaye E) Tekrir

4. Dilerim Tanrı'dan ki
Sana açık kucaklar
Bir daha kapanmadan
Kara toprakla dolsun
Anmasınlar adını
Candan anan dudaklar
Sana benim gözümle
Bakan gözler kör olsun

Bu dördüklerde altı çizili sözcüklerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi vardır?

- A) Hüsnütalil
 B) Mecazımürsel
C) İrsalimesel
D) Tecahülûarif
E) Leffüneşir

5. Tarihin dilinden düşmez bu destan,
Nehirler gazidir, dağlar kahraman,
Her taşı yakut olan bu vatan
Can verme sırrına erenlerindir.

Bu dörtlükte aşağıdakilerin hangisinde verilen edebî sanatlar vardır?

- A) Teşbih-tekrir-telmih
B) Telmih-cinas-tenasüp
C) Tevriye-teşhis-kinaye
D) Kinaye-teşbih-teşhis
E) Teşhis-tenasüp-teşbih

6. Açık istiarede benzetmenin öğelerinden yalnızca “kendisine benzetilen” kullanılırken kapalı istiarede “benzeyen” kullanılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözcükte ötekilerden farklı bir istiare söz konusudur?

- A) Okuma yok, yazma yok, bilmeyiz eski, yeni;
Kuzular bize söyler yılların geçtiğini.
B) Gün bitti. Ağaçta neş'e söndü.
Yaprak âteş oldu. Kuş da yâkut.
C) sesleri liman sislerinde boğulur
gemiler yorgun ve uykuludur
D) Garbın ucunda, son kıydan, en gürültülü
Bir med zamanı gökyüzü kurşunla örtülü
E) O gün bugün, hep sessiz ağlaşırlar geceler
Ruhumla bir dost gibi anlaşılırlar geceler

7. Şimdi bomboş sebilden selviler bir şey sorar,
Hatırlatır uzayan dem çekişleri rüzgâr
Mermer basamaklarda uçuşur beyaz tüyler.

Bu dizelerde kişileştirilen varlıklar aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) sebil-mermer
B) tüyler-selviler
C) rüzgâr-mermer
D) selviler-rüzgâr
E) mermer-basamaklar

8. Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?

Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz?

Ya gözler altındaki mor halkalar?

Neden böyle düşman görünürsünüz,

Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?

Bu dizelerde aşağıdaki açıklamalardan hangisine uygun bir edebî sanat yoktur?

- A) Bir sözü benzetme amacı güderek başka bir sözün yerine kullanma
B) Bilinen bir durumu bir anlam inceliği yaratmak için bilmezden gelme
C) İnsan dışındaki varlıklara insan özelliği kazandırma
D) Anlamca ilgili sözcükleri bir arada kullanma
E) Bir durumu ya da olayı doğal nedenlerinden başka bir nedene bağlama

9. Sen kocaman çöllerde bir kalabalık gibisin,
Kocaman denizlerde ender bir balık gibisin.
Bir ısıtır, bir üşütür, bir ağlatır bir güldürür;
Sen hem bir hastalık hem de sağlık gibisin.

Bu dizelerde imge aşağıdaki edebî sanatlardan hangisiyle sağlanmıştır?

- A) Tezat
B) Teşhis
C) Cinas
D) Tariz
E) Mübalağa

10. Kalbim tarla, sevgim başak

Tahammülü yaptım kuşak

Dost yoluna candan döşek

Serdim amma beğenmedim

Bu dördlükteki altı çizili söz öbeklerinde aşağıdaki açıklamalardan hangisine uygun bir edebî sanat vardır?

- A) Benzetme ögelerinden yalnızca benzeyen kullanılarak kapalı istiare yapılmıştır.
- B) Benzetme ögelerinden benzeyen, kendisine benzetilen ve benzetme edatı kullanılarak kısaltılmış benzetme yapılmıştır.
- C) Benzetme ögelerinden yalnız kendisine benzetilen kullanılarak açık istiare yapılmıştır.
- D) Benzetme ögelerinden benzeyen ve kendisine benzetilen kullanılarak teşbihbeliğ yapılmıştır.
- E) Benzetme ögelerinden benzeyen, kendisine benzetilen ve benzetme yönü kullanılarak pekiştirilmiş benzetme yapılmıştır.

11. Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,

Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,

Işık ışık, dalga dalga bayrağım!

Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

Ey şimdi süzgün, rüzgârlarda dalgalı;

Barışın güvercini, savaşın kartalı

Yüksek yerlerde açan çiçeğim.

Senin altında doğdum.

Senin altında öleceğim.

Bu dizelerde "bayrak" aşağıdakilerden hangisine benzetilmemiştir?

- A) doğulan ve ölünen mekânlara
- B) mavi göklerin beyaz ve kızıl süsüne
- C) yüksek yerlerde açan çiçeğe
- D) barışın güvercinine, savaşın kartalına
- E) kız kardeşin gelinliğine

12. Bir ara neydi o bulutlar

Somurtkan dudakları yere sarkan

Arkasında deniz alev alan adam

Çehrem sarsılıyor bakmaktan

Güneş inip suya dokun

Nehre yaslanıp baş aşağı koşan bir yaşlı ağaç ol

Bu dizelerde aşağıdakilerin hangisinde verilen edebî sanatlar vardır?

- A) Tekrar-telmih
- B) Telmih-tenasüp
- C) Tevriye-teşhis
- D) Kinaye-teşbih
- E) Teşhis-teşbih

13. I. Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik

II. Haykırdı, ak tolgalı beylerbeyi "İlerle!"
Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kafilelerle

III. Şimşek gibi atıldık bir semte yedi koldan
Şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan

IV. Bir gün yine doludizgin atlarımızla
Yerden yedi kat arşa kanatlandık o hızla

V. Cennette bugün gülleri açmış görürüz de
Hâlâ o kızıl hâtıra gitmez gözümüzde

Numaralanmış beyitlerin hangilerinde teşbih yapılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II, III ve IV
- E) I, IV ve V

14. Bu sabah hava berrak;
Bu sabah her şey billurdan gibi.
Gök masmavi bu sabah,
Güzel şeyler düşünelim diye.
Yemyeşil oluvermiş ağaçlar,
Bulutlara hayretinden.

Bu dizelerde aşağıdakilerin hangisinde verilen edebî sanatlar vardır?

- A) Tecahülüarif-teşbih
B) Mecazımürsel-tenasüp
C) Hüsnütalil-tekrir
D) İrsalimesel-teşbih
E) Leffüneşir-tevriye

15. Gökyüzünün başka rengi de varmış
Geç fark ettim taşın sert olduğunu
Su insanı boğar, ateş yakarmış
Her geçen günün bir dert olduğunu
İnsan bu yaşa gelince anlarmış

Bu dizelerde olduğu gibi nedeni herkesçe açık olarak bilinen doğal olguları bilmezden gelme sanatına ---- denir.

Bu açıklamada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) hüsnütalil B) tecahülüarif C) mecazımürsel
D) irsalimesel E) leffüneşir

16. Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer,
O ne müthiş tipidir. Savrulur enkaz-ı beşer...

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi vardır?

- A) Telmih B) Kinaye C) Teşhis
D) Mübalağa E) Cinâs

17. Ben diyorum ki ona:
— Kül olayım

Kerem
gibi
yana
yana.

Ben yanmasam
sen yanmasan
biz yanmasak,
nasıl
çıkarsan
karanlıklar
aydınlığa...

Bu dizelerde aşağıdakilerin hangisinde verilen edebî sanatlar vardır?

- A) Teşbih-teşhis-tezat
B) Tezat-tekrir-cinas
C) Cinâs-tenasüp-mecazımürsel
D) Hüsnütalil-tevriye-tekrir
E) Telmih-tekrir-tezat

18. Resmine baktığım güzel kız, genç kız
Unuttum, unuttum, unuttum seni..
Eski bir albümde durursun yalnız
Unuttum, unuttum, unuttum seni...

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi ağır basmaktadır?

- A) Telmih B) Kinaye C) Teşhis
D) Tekrir E) Cinâs

Cevap Anahtarı

1. A 2. A 3. B 4. B 5. E 6. D 7. D 8. E 9. A 10. D
11. A 12. E 13. C 14. C 15. B 16. D 17. E 18. D

Yazılı Sınav

1. Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz.

- 1) "Gözlerinden döküldü inciler/İncindi gözlerim inceden" dizelerinde "inciler" sözcüğünde **açık** istiare vardır.
- 2) "Gökyüzünde İsa ile/Tur Dağı'nda Musa ile/Elindeki asa ile/Çağırayım Mevlâ'm seni" dizelerinde İsa ve Musa peygamberlerin mucizelerine **telmih** yapılmıştır.
- 3) "Yolcuym bir kuru yaprak misali/Rüzgârın önüne atılmışım ben" dizelerinde **ayrıntılı/tam** teşbih vardır.
- 4) "Güç bela bir bilek aldım gişeden/Yolculuk başladı Haydarpaşa'dan" dizelerinde "gişe" ve "Haydarpaşa" sözcüklerinde **mecazimürsel** vardır.
- 5) "Tarihin dilinden düşmez bu destan/Nehirler gazidir, dağlar kahraman" dizelerinde **teşhis** yapılmıştır.
- 6) "Saksıda ruhumun bütün yası var/Derdimle soluyor açılan gonca" dizelerinde **hüsnütalil** vardır.

2. Aşağıdaki yargılar doğru ise yanına "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1) "Bir çınar gördük; enli, boylu, vakur/Bir ağaç; hiç eğilmemiş, mağrur" dizelerinde **teşhis sanatı yapılmıştır.** **D**

2) "Şu karşıma göğüs geren/Taş bağırlı dağlar mısın" dizelerindeki **altı çizili sözde tevriye sanatı yapılmıştır.** **Y**

3) "Güzel şeyler düşünelim diye/Yemyeşil oluvermiş ağaçlar" dizelerinde **hüsnütalil sanatı yapılmıştır.** **D**

4) "Neden böyle düşman görünürsünüz/Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?" dizelerinde **tezat sanatı vardır.** **D**

5) "Bir hilâl uğruna ya Rab ne güneşler batıyor." dizesinde **yalnızca açık istiare sanatı vardır.** **Y**

6) "Şakaklarıma kar mı yağdı ne var/Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz?" dizelerinde **hem açık istiare hem tecahülüarif sanatı vardır.** **D**

3. Aşağıdaki dizeleri karşılarında verilen sanatlarla eşleştiriniz.

1) Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın/Bu toprak, bir devrin battığı yerdir **○**

2) Gümüş bir dumanla kapandı her yer **○**

3) İçimde damla damla bir korku birikiyor. **○**

4) İstanbul, yine telaşla başladı güne **○**

5) Çalınsın saz, keman, santur, kanun hoş makam ile **○**

6) Kulağının dibinde haykırdı fırtına:İsınmak istiyorsan toprağı çek sırtına **○**

5 **A** Tenasüp

3 **B** Kapalı istiare

6 **C** İntak

2 **D** Teşbihibeliğ

1 **E** Nida

4 **F** Mecazimürsel

TAK
diye
anla,

TAK
TİK

TİK
diye
çöz,

— ■■■ —
ÖDEV FORMATINDA
32 FASİKÜL

— ■■■ —
YAZILIYA HAZIRLIK
SORULARI

— ■■■ —
DETAYLI ÖLÇMEYE UYGUN,
HÜCRELENDİRİLMİŞ,
PEKİŞTİRİCİ,
AÇIK UÇLU VE ÇOKTAN
SEÇMELİ SORULAR

— ↻ —
TAM OKUL
DESTEKLİ

— ■■■ —
TAM OKUL İLE DETAYLI
GERİ BİLDİRİM KARNESİ